

Απειλούνται η ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών που μετακινούνται

Άμστερνταμ, 25 Ιανουαρίου 2016

Κύριο Ντόναλντ Τουσκ, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
Κύριο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Κύριο Μάρτιν Σουλτς, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Κυρία Φεντερίκα Μογκερίνι, Υπάτη Εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας
Κυρία Κατερίνα Κίνιτσι και κυρία Άννα Μαρία Κοράτσα Μπιλντ, Συμπροέδροι της Διακομματικής Ομάδας για τα παιδιά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Αξιότιμες κυρίες, Αξιότιμοι κύριοι,

Ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (ENOC), ενεργώντας εκ μέρους των μελών του ENOC, εκφράζουμε τη βαθιά ανησυχία μας για την κρίσιμη κατάσταση των παιδιών που μετακινούνται στην Ευρώπη, και καλούμε τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης να δράσουν άμεσα για να προστατευθεί αυτή η ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα παιδιών.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού (ENOC) αποτελείται από 41 Ανεξάρτητους Θεσμούς για τα Δικαιώματα του Παιδιού, από 34 κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων 22 κρατών της ΕΕ. Στόχος του είναι η διασφάλιση της εφαρμογής των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως αυτά ορίζονται στη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ), η οποία έχει κυρωθεί από όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες. Το 2013, το ENOC υιοθέτησε και γνωστοποίησε Δημόσια Θέση¹, προειδοποιώντας ότι τα παιδιά που μετακινούνται αντιμετωπίζουν βία, παράνομη διακίνηση, τραύμα, κακή υγεία και θάνατο. Από τότε, η κατάσταση για αυτά τα παιδιά έχει επιδεινωθεί. Για τον λόγο αυτό, στις 24 Σεπτεμβρίου 2015, το ENOC συγκρότησε μια ομάδα εργασίας (Task Force)² για την παρακολούθηση της εφαρμογής των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνται στην Ευρώπη. Οι Συνήγοροι του Παιδιού - μέλη του Task Force, συνέβαλαν στην εκπόνηση μιας πρώτης Έκθεσης.

Τα παιδιά που μετακινούνται είναι πρώτα από όλα παιδιά πρώτα και θα πρέπει να θεωρούνται ως τέτοια. Ως φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα πρέπει να προστατεύονται επαρκώς σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι θεμελιώδεις αρχές όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών χρειάζεται να ενσωματωθούν στην ανάπτυξη, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της νομοθεσίας, των πολιτικών, των διαδικασιών και των πρακτικών που επηρεάζουν αυτά τα παιδιά. Αυτές οι βασικές αρχές, όπως ορίζονται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του

¹Δημόσια Θέση ENOC 2013 [«Τα παιδιά που μετακινούνται θα πρέπει πρώτα από όλα να αντιμετωπίζονται ως παιδιά»](#)

²Δήλωση ENOC 2015 [«Τα παιδιά που μετακινούνται»](#)

Παιδιού, είναι: το δικαίωμα στη μη διάκριση· το δικαίωμα να λαμβάνεται υπόψη πρωτίστως το συμφέρον του παιδιού σε όλες τις δράσεις και τις αποφάσεις που το αφορούν· το δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη· το δικαίωμα να εκφράζει το παιδί ελεύθερα τις απόψεις του για όλα τα θέματα που το αφορούν και αυτές να λαμβάνονται υπόψη, ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του.

Παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών

Η μελέτη μας δείχνει ότι η Ευρώπη παραβιάζει τις θεμελιώδεις αρχές των δικαιωμάτων των παιδιών και αδυνατεί να προστατεύσει τα παιδιά που ταξιδεύουν στην Ευρώπη. Τα παιδιά πεθαίνουν στη θάλασσα και στις ακτές της Ευρώπης και βρίσκονται σε κίνδυνο εμπορίας/ παράνομης διακίνησης, εκμετάλλευσης, ανιθαγένειας, ασθενειών και αποχωρισμού από την οικογένεια. Ενώ ταξιδεύουν με τις οικογένειές τους ή ασυνόδευτα, τα παιδιά συχνά αντιμετωπίζουν υποσιτισμό, σωματική και ψυχική ταλαιπωρία, προβλήματα υγείας και πρόνοιας, έλλειψη ενημέρωσης και ανασφάλεια.

Τα κέντρα υποδοχής και διέλευσης δεν είναι εξοπλισμένα για να φιλοξενήσουν ανθρώπους σε συνθήκες χειμώνα. Ακόμη και όταν έχουν φτάσει στη χώρα προορισμού, δεν διασφαλίζεται η πρόσβαση τους σε ένα ασφαλές περιβάλλον διαβίωσης, στην εκπαίδευση και σε ψυχολογική υποστήριξη. Τα παιδιά μένουν σε ασταθές περιβάλλον για πάρα πολύ καιρό, κάτι που τα εμποδίζει να επανακάμψουν από όσα έχουν υποστεί. Τέτοιες καθυστερήσεις στην ανάπτυξη κατά τη διάρκεια ζωής ενός παιδιού είναι απαράδεκτες. Σε ορισμένες χώρες δεν υφίσταται θεσμικά η επιτροπεία των ασυνόδευτων, ενώ εξακολουθούν να εφαρμόζονται διαφορετικές μορφές κράτησης ανηλίκων που μετακινούνται.

Τα παιδιά δεν έχουν κεντρικό ρόλο στις πολιτικές της ΕΕ

Η κατάσταση για αυτά τα παιδιά μπορεί να βελτιωθεί μόνο εάν το υπέρτερο συμφέρον κάθε παιδιού αποτελεί ξεχωριστό κεντρικό στοιχείο σε όλες τις πολιτικές για τη μετανάστευση, και εφόσον κατοχυρώνεται σε κάθε διαδικασία που τα αφορά. Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το υπέρτερο συμφέρον τους σε όλες τις πολιτικές που τα αφορούν, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστευτικών πολιτικών. Στην πράξη, στην Ευρωπαϊκή απάντηση στην αυξημένη εισροή προσφύγων, τα παιδιά είναι απλώς μια υποσημείωση. Ελάχιστη προσοχή δίνεται στο υπέρτερο συμφέρον των παιδιών στις διαδικασίες ασύλου, τους συνοριακούς ελέγχους και την ανθρωπιστική βοήθεια στην Ευρώπη και τρίτες χώρες. Τα παιδιά που συνοδεύονται από τους γονείς τους είναι πρακτικά αόρατα στις δράσεις της ΕΕ.

Ανάληψη δράσης τώρα!

Ως μεμονωμένοι Συνήγοροι, θα καλέσουμε τις κυβερνήσεις μας να διασφαλίσουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και ένα ασφαλές περιβάλλον, να θέσουν τέλος στην κράτηση λόγω καθεστώτος διαμονής και να εφαρμόσουν τον θεσμό της επιτροπείας. Κάνουμε έκκληση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ξεκινήσει ένα ολοκληρωμένο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τα παιδιά που μετακινούνται, το οποίο να καλύπτει όλα τα παιδιά -συνοδευόμενα και ασυνόδευτα-, αιτούντες άσυλο ή μη. Καλούμε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παρέχουν την πλήρη υποστήριξή τους για να δημιουργήσουν και να εφαρμόσουν αυτό το σχέδιο δράσης.

Προτείνουμε αυτό το Σχέδιο Δράσης να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω μέτρα:

1. Να δοθεί προτεραιότητα στα παιδιά στο πρόγραμμα μετεγκατάστασης της ΕΕ

Αποφασίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 ότι 160.000 άνθρωποι θα μετεγκατασταθούν σε διάφορα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι τα παιδιά είναι μια από τις πιο ευάλωτες ομάδες, πρέπει να τους δοθεί προτεραιότητα σε αυτό το πρόγραμμα μετεγκατάστασης.

2. Να αξιοποιηθούν καλύτερα οι νόμιμες δυνατότητες εισόδου στην ΕΕ

Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, να αυξηθούν οι δυνατότητες οικογενειακής επανένωσης, να αυξηθεί η ποσόστωση μετεγκατάστασης και έκδοσης νομιμοποιητικών εγγράφων για ανθρωπιστικούς λόγους.

3. Η ανθρωπιστική βοήθεια υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων του παιδιού

Οι προϋποθέσεις για τη χρηματοδοτική ενίσχυση προς τρίτες χώρες θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη διάσταση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως διασφάλιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση και διάθεση συστημάτων παιδικής προστασίας.

4. Να τεθούν ελάχιστες προδιαγραφές στα κέντρα υποδοχής και διέλευσης

Τα κέντρα υποδοχής και διέλευσης θα πρέπει χωρίς καθυστέρηση να αποκτήσουν κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό για συνθήκες χειμώνα. Η ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να αναπτύξουν ελάχιστες προδιαγραφές για τα κέντρα έκτακτης ανάγκης, υποδοχής και διέλευσης, και να παρέχουν βοήθεια σε κράτη-μέλη της ΕΕ και εκτός ΕΕ ώστε να πληρούν τις προδιαγραφές αυτές. Αυτές περιλαμβάνουν παροχή θέρμανσης, ζεστού νερού, ζεστών ρούχων, τροφίμων, πρακτική και ιατρική βοήθεια από εκπαιδευμένους εργαζόμενους. Πρέπει να διασφαλίζονται χώροι φιλικόι στα παιδιά, καθώς και πρωτόκολλα προστασίας των παιδιών. Αυτές οι προδιαγραφές, θα πρέπει να αποτελούν κατευθυντήριες αρχές για τα Hotspots που θα συσταθούν στην Ιταλία και την Ελλάδα.

5. Ολοκληρωμένη συλλογή δεδομένων

Προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες για τα παιδιά που μετακινούνται, είναι απαραίτητη η συλλογή ολοκληρωμένων στοιχείων και η κοινοποίησή τους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τονίζουμε με έμφαση ότι τα δικαιώματα και οι απόψεις των παιδιών θα πρέπει να είναι στο επίκεντρο όλων των πολιτικών αποφάσεων που τα αφορούν. Είμαστε στη διάθεσή σας να προσφέρουμε οποιαδήποτε βοήθεια για να γίνει αυτό πραγματικότητα και αναμένουμε την ανταπόκριση των διάφορων θεσμών.

Με εκτίμηση

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του ENOC

Marc Dullaert

Πρόεδρος του ENOC

Συνήγορος του Παιδιού της Ολλανδίας